

HALDEN TINGRETT

DOM

Avsagt: 03.11.2020 i Halden tingrett, Halden

Saksnr.: 20-103892TVI-HALD

Dommer: Dommerfullmektig Bo Bringsverd m. alm. fullmakt

Saken gjelder: Tvist om gebyr for manuell avlesning av strømmåler

---

mot

Elvia AS

Advokat Tone Thomassen

DOM

Framstilling av saken

Saken gjelder tvist om gebyr for manuell avlesning av strømmåler som følge av at saksøker ikke har ønsket å installere strømmåler med elektronisk kommunikasjonsenhet for automatisk avlesning (AMS).

Tvisten springer ut av en nettleieavtale for strøm mellom _____ (heretter _____ eller **saksøker**) og Elvia AS, tidligere Hafslund Nett AS, (heretter **Elvia** eller **saksøkte**).

Saken har sin bakgrunn i en endring av avregningsforskriften (FOR-1999-03-11-301) § 4-1, som trådte i kraft 1. januar 2019. Endringen medførte at nettselskapene har en plikt til å installere AMS (avanserte måle- og styringssystem) i hvert enkelt målepunkt. AMS sørger for at strømforbruk kan avleses automatisk og oversendes elektronisk direkte til nettselskapet. I medhold av unntaksreglene i § 4-1 er _____ gitt fritak for å installere AMS i sitt målepunkt. Partene er uenige om Elvia kan kreve et ekstra gebyr, i tillegg til vanlig nettleie, som følge av at _____ har valgt å ikke ha AMS. Det omtvistede krav fremgår av tre fakturaer, henholdsvis faktura nr. 57187336 datert 8. mai 2019, faktura nr. 301758395 datert 7. november 2019, og faktura nr. 302531279 datert 9. desember 2019. Det totale gebyr det tvistes om er kr 668,59. I tillegg har Elvia krevd erstattet inkassokostnader med kr 1 050,00, samt saks kostnader.

Saken ble behandlet i Halden forliksråd 9. juni 2020, og dom ble avsagt senere samme dag. _____ har ved stevning av 15. juli 2020 brakt saken inn for tingretten for overprøving. Rettsmøte til sluttbehandling i saken ble avholdt 23. oktober 2020.

Saksøker har i det vesentlige anført:

_____ anfører at Elvia ikke har grunnlag i verken lov eller avtale for å kreve et slikt gebyr som i herværende sak. Den kostnad som Elvia begrunner gebyret i er alt dekket av fastleddet i nettleien. Gebyret innebærer derfor at Elvia tar seg betalt to ganger for samme tjeneste. _____ påfører ikke Elvia noen merkostnader ved å ikke installere AMS. Tvert imot medfører de 97% som har installert AMS en betydelig besparelse for Elvia. Videre er måleravlesning en primærtjeneste for nettselskapene og ikke er særskilt tjeneste som kan forsvare et særskilt gebyr. Måleravlesning er også en lovpålagt plikt for nettselskapene. _____ har en rett til å motsette seg installering av AMS, og det er urimelig at hun da blir ilagt et gebyr for å benytte seg av denne retten. Det er heller ingen konsekvent praksis hos nettselskapene, da 26% av nettselskapene ikke krever gebyr for

kunder uten AMS. Elvia har heller ikke dokumentert de merkostnader som gebyret angivelig skal dekke. Gebyret skal reflektere rent faktiske merkostnader som Elvia påføres av kunder uten AMS.

Saksøkeren har nedlagt slik påstand:

1.   frifinnes for krav fra Elvia AS.
2.   Elvia AS dømmes til å innen 14 dager betale sakskostnader til   .

Saksøkte har i det vesentlige anført:

Elvia har hjemmel i gjeldende forskriftsverk for å innkreve slikt gebyr som i herværende sak. Avregningsforskriften § 4-1 pålegger nettselskapene å installere AMS i alle målepunkt. Det fremgår også av nettleieavtalen § 5-1 at Elvia eier måleutstyret og kan bestemme type måleutstyr. Kun 3% av kundegruppen har ikke AMS, og Elvia må opprettholde et eget avlesnings- og kontrollsystem for disse kundene. Det er fastslått i vedtak fra NVE, opprettholdt av Olje- og energidepartementet, at nettselskapene har rett til å kreve en tariff for manuell måleravlesning som en særskilt tjeneste. Det fremgår av forskrift om kontroll av nettvirkosomhet § 13-1 bokstav c at det gjelder et ikke-diskrimineringskrav for slike tariffer, og dermed at tariffen skal være identisk for alle kunder i samme kundegruppe. Elvia må av denne grunn utmåle en tariff basert på den gjennomsnittlige merkostnaden hvert av målepunktene i 3%-gruppen medfører. Det fremgår på Elvias nettsider hvordan tariffen er beregnet og hvilke konkrete merkostnader som inngår i totalbeløpet. Elvias krav på inkassokostnader for inndrivelsen av kravet følger av inkassoloven og vedtak fra Finansklagenemda.

Saksøkte har nedlagt slik påstand:

1.   dømmes til å innen 14 dager betale til Elvia AS kr. 668,59, med tillegg av forsinkelsesrenter fra forfall og frem til betaling skjer.
2.   dømmes til å innen 14 dager betale til Elvia AS inkassokostnader med kr. 1 050, med tillegg av forsinkelsesrenter fra forfall og frem til betaling skjer.
3.   dømmes til å innen 14 dager betale sakens kostnader i sin helhet til Elvia AS.

Rettens vurdering

Retten har kommet til at plikter å betale både utestående gebyr og inkassokostnader til Elvia.

Det er på det rene at Elvia som utgangspunkt har en lovpålagt plikt til å installere AMS i ethvert målepunkt, jf. avregningsforskriften § 4-1 første ledd. I samme paragraf er det opplistet visse unntak fra denne plikten. Det er ikke omtvistet at har rett til å motsette seg installering av AMS i sitt målepunkt med grunnlag i et av disse unntakene. Det sentrale spørsmålet i saken er om Elvia har rettslig grunnlag for å kreve et ekstra gebyr for kunder uten AMS, og om det er rettslig grunnlag for størrelsen på det gebyr som er krevd.

Det er opplyst at ca. 97% av Norges private strømkunder har installert AMS. Dette etterlater en gruppe på ca. 3% hvor manuell avlesning fremdeles må utføres. Det må legges til grunn at denne avgrensede gruppen medfører at Elvia må opprettholde et system for manuell avlesning. Det følger av forskrift om kontroll av nettvirksomhet (FOR-1999-03-11-302) § 17-6 at «[n]ettselskapet kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffer skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten». Det første spørsmålet retten må ta stilling til er om manuell avlesning for kunder uten AMS er en særskilt tjeneste.

Om dette skal anses som er særskilt tjeneste er blant annet behandlet av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i vedtak av 21. august 2019. Dette vedtaket ble påklaget til departementet. Olje- og energidepartementet har i avgjørelse av 30. juni 2020 behandlet klagen over NVEs vedtak av 21. august 2019. Departementet mente i likhet med NVE at manuell avlesning er en særskilt tjeneste, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6. Departementet sluttet seg også til at nettselskapene har hjemmel til å fastsette en tariff for manuell måleravlesning der kunden har fått tilbud om AMS, men har motsatt seg installasjon av slik enhet. Både avregningsforskriften og forskrift om kontroll av nettvirksomhet er utarbeidet av NVE, etter delegert myndighet fra Olje- og energidepartementet. NVEs vurdering, tiltrådt av Olje- og energidepartementet, må tillegges en ikke ubetydelig vekt ved tolkningen av den aktuelle bestemmelsen.

Videre viser retten til Hålogaland lagmannsrett kom til samme tolkningsresultat for forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 i avgjørelse inntatt som LH-2020-46594. Det bemerkes at avgjørelsen ikke er rettskraftig og må derfor tillegges begrenset vekt som rettskilde. Derimot må vurderingene i avgjørelsen anses å være relevante også for herværende sak. Fra Hålogaland lagmannsretts begrunnelse hitsette:

Det fremgår ikke av denne eller andre bestemmelser at nettselskapene har plikt til å reise ut og selv kontrollere målerstanden. Lagmannsretten er imidlertid enig med

HLK i at nettselskapene må innrømmes et skjønn når det gjelder hvordan kvalitetssikringsplikten rent praktisk skal ivaretas. For det store flertallet av kundene er kvalitetssikringen en innebygd funksjon i systemet med AMS-målere, som ikke fordrer ytterligere kvalitetssikringstiltak direkte rettet mot kundene. Dette stiller seg annerledes for de kundene som ikke har slik måler, og som må rapportere forbruket manuelt. I tiden før innføringen av AMS-målerne måtte nettselskapene nødvendigvis basere seg på selvrapportering, idet det ikke var praktisk mulig å fysisk kontrollere alle målerne i nettet. Man måtte da, i større grad enn nå, basere kvalitetssikringen på stikkprøvekontroller. Situasjonen i dag er at det som nevnt kun er et fåtall kunder som rapporterer manuelt, slik at fysisk kontroll av disse er en mulighet. Det må da, slik lagmannsretten vurderer det, ligge innenfor nettselskapenes skjønnsmargin å velge å oppfylle kvalitetssikringsplikten på denne måten.

Lagmannsretten er enig med HLK i at reelle hensyn taler for at det bør kunne kreves gebyr i et tilfelle som her, og legger en viss vekt på dette i vurderingen. Som tingretten, ser lagmannsretten det slik at det fremstår som urimelig at kunder med AMS-målere eventuelt gjennom nettleien skulle måtte være med på å betale for kvalitetssikringstiltak hos kunder som ikke har villet motta slike målere. Det fremstår heller ikke som rimelig at nettselskapene skulle måtte akseptere lavere kvalitet på målingene fra kunder uten AMS-måler enn fra kunder med slik måler, jf. det ovenstående

Denne rett slutter seg til lagmannsrettens vurderinger, herunder at reelle hensyn taler for at nettselskapet skal kunne kreve slikt gebyr.

På bakgrunn av hva som her er redegjort for, finner retten at forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 gir Elvia hjemmel til å kreve gebyr for manuell avlesning.

Det neste spørsmålet retten må ta stilling til er om den tariffen Elvia har satt reflekterer kostnadene forbundet med tjenesten, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 annet punktum.

Det fremgår av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1 bokstav c at Elvia plikter å utforme ikke-diskriminerende tariffer. Dette innebærer at tariffen skal være den samme for alle i samme kundegruppe, og ikke differensieres blant de enkelte kunder i gruppen. I herværende sak må det derfor legges til grunn at Elvia plikter å ha en lik tariff for alle kunder i kundegruppen på 3% som ikke ønsker AMS installert i sine målepunkter. Retten legger til grunn at gebyret skal baseres på en gjennomsnittsberegning av merkostnadene hver måler uten AMS medfører. Hvilken konkret merkostnad manuell avlesning av måler medfører er derfor ikke avgjørende. Det fremgår av utskrift inntatt som bilag 4 til Elvias tilsvarende svar, at Elvia på sine nettsider oppgir hvilke gjennomsnittlige kostnader gebyret bygger på. Elvia oppgir der følgende beløp:

Administrativt arbeid i kundesystemet	kr	486
Informasjon og puring til kunder	kr	64
Arbeid relatert til booking av avlesning	kr	138
Årlig kontrollavlesning hos kunde, inkl. kjøring	kr	847
Arbeidsledelse og planlegging	kr	157
Fradrag for besparelser i AMS-kostnader	kr	-25
Årlig gebyr eks. MVA	kr	1 665
Merverdiavgift (25%)	kr	416
Årlig gebyr inkl. MVA	kr	2 081

Etter rettens vurdering fremstår gebyrberegningen som tilstrekkelig begrunnet og de enkelte satsene fremstår som rimelige vurdert opp mot den kostnad de skal dekke.

Retten mener at Elvia har sannsynliggjort at tariffen reflekterer kostnadene forbundet med tjenesten, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 annet punktum. Elvia har derfor rettslig grunnlag for gebyrkravet på kr 668,59 mot n.

Videre skal dømmes til å betale inkassokostnader med kr 1 050 til Elvia. Det vises til Finansklagenemdas vedtak av 1. november 2019 (FinKN-2019-844), som også er dekkende for tingrettens syn.

Elvias totale krav mot , før beregning av eventuelle forsinkelsesrenter, blir følgelig kr 1 718,59.

Sakskostnader:

Elvia AS har vunnet saken og har derfor som utgangspunkt krav på å få dekket sine sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2. I småkravsaker gjelder de begrensninger som følger av tvisteloven § 10-5, jf. § 20-5 annet ledd.

Det følger av tvisteloven § 10-5 annet ledd at sakskostnader knyttet til rettshjelp ikke kan overstige 20% av tvistesummen, likevel alltid inntil kr 2 500. Sett hen til sakens tvistesum vil Elvia som klar hovedregel ikke kunne få dekket sakskostnader ut over kr 2 500.

Elvia har anført at sakskostnadsbegrensningen ikke kan gjøres gjeldende som følge av at «åpenbart uten grunn» har anlagt saken, jf. tvisteloven § 10-5 tredje ledd. I begrepet «åpenbart» ligger det et krav om at saken ikke skal ha reist nevneverdig tvil. Det følger av rettspraksis at bestemmelsen er ment å være en snever unntaksregel, jf. eksempelvis LE-2014-51221:

Tvisteloven § 10-5 tredje ledd er ment å være en snever unntaksregel. Vurderingen av om det foreligger forsømmelige forhold eller om saken er anlagt åpenbart uten grunn, skal knytte seg til tidspunktet for saksanlegg.

Basert på en konkret vurdering av forholdene i nærværende sak, er retten kommet til at vilkårene ikke er oppfylt for å benytte denne snevre unntaksregelen. Ved vurderingen er det blant annet lagt vekt på at enkelte av de relevante rettskilder stammer fra enten kort tid forut for saksanlegg, eller etter saksanlegget. Dette gjelder for eksempel Olje- og energidepartementets avgjørelse datert 30. juni 2020 og Hålogaland lagmannsretts avgjørelse av 17. august 2020. Videre har retten lagt vekt på styrkeforholdet mellom partene, og at [redacted] ikke har vært bistått av advokat i saken. Saksøker må anses å i vesentlig grad ha vidløftiggjort saken, men dette kan etter rettens syn ikke medføre et annet resultat. Retten finner på dette grunnlag at tvistelovens alminnelige maksgrenser for sakskostnader kommer til anvendelse, og at Elvia ikke har krav på erstatning for sakskostnader ut over kr 2 500 eks. mva. Det er opplyst at Elvia har fradragsrett for merverdiavgift.

Begrensningen i tvisteloven § 10-5 annet ledd omfatter ikke sakskostnader for forliksrådet, som kan kreves i tillegg.

Elvias prosessfullmektig har fremlagt en sakskostnadsoppgave som omfatter kr 3 105 for forliksrådsbehandlingen og kr 51 800 for tingrettsbehandlingen. Retten finner at sakskostnadskravet på kr 3 105 for forliksrådet tas til følge, jf. tvisteloven § 6-13. For tingretten tilkjennes Elvia sakskostnader med kr 2 500, jf. tvisteloven § 10-5 annet ledd, jf. første ledd bokstav d. Tilkjente sakskostnader summerer seg følgelig til kr 5 605.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist som følge av stor arbeidsmengde, jf. tvisteloven § 10-4 annet ledd.

DOMSSLUTNING

1. dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale til Elvia AS, org.nr. 980 489 698, 1 718 – ettusensyvhundreogatten – kroner og 59 – femtini – øre, med tillegg av forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer.
2. I sakskostnader for forlikrådet og tingretten betaler til Elvia AS, org.nr. 980 489 698, 5 605 – femtusensekshundeogfem – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.

*****

Retten hevet

Bo Bringsverd

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.